

vertil. — Hvad Lovforslaget for Øvrigt angaar, skal jeg ikke udbrede mig videre derom; jeg er temmelig enig med de Herrer, der have udtalt sig om § 12. Det er for mig ikke af væsentlig Betydning, om den kommer til at staa i Loven eller ikke, men min Sympathi gaar nærmest i Retning af, at den burde gaa ud. Jeg er fuldstændig enig med dem, der mene, at der ikke er tilstrækkelig Grund til at forlænge de 5 Mars Ophold, som nu give Ret til Fattigunderstøttelse, til 15 Mar. — Hermed skal jeg slutte.

Tunge: De Lovbestemmelser, vi have om det foreliggende Forhold, det offentlige Fattigvæsen, ere jo Bestemmelser, der stamme fra Tiden før den fri Forfatnings Indførelse, og det er derfor ikke saa underligt, at der er stor Trængsel til at faae Forandringer i dette Forhold. Det vil jo navnlig være klart, at de Løntagere, der ere komne ind i Folket derved, at vi have faaet en fri Forfatning og Udvikling, baade politisk og social, ikke have deres tilstrækkelige Udtryk i de nu gjældende Bestemmelser, og naar vi derfor skulle have Forandringer i Fattiglovgivningen, er det altsaa Spørgsmaalet, hvorvidt disse Løntagere ligge i det Lovforslag, som nu her foreligger. Jeg tror nu ikke, at det kan siges, at disse nye Løntagere, som ere komne ind i vort Folk og have gjort sig gjældende paa Lovgivningsvæsenets Omraade i andre Forhold og stærkere og stærkere arbeide sig frem, have faaet et tilstrækkeligt Udtryk i dette Lovforslag. Det er min Mening, at hvad det først og fremmest gjælder om, er, at alle de, som have Vist til at arbeide for deres Udvikling, skulle faa vidt mulig understøttes af Samfundet. Det er en Pligt for Samfundet at understøtte dem saameget, at de kunne faae Leilighed til at bruge deres Evner uden at hænges og aldeles nedtrykkes af de uheldige Samfundsforhold, hvori de maaske uden egen Skyld ere komne. Jeg hørte jo nok af den sidste ærede Løntager, at han ikke kunde erkjende, at der fra forrige Tid var en saadan Forurettelse fra Samfundets Side imod en Del Samfundsmedlemmer, og det samme ærede Medlem udtalte jo, at Samfundet var grundet paa den Grundsetning, at ethvert Menneske, saa godt han kunde, skulde komme gennem Verden ved egen Hjælp. Jeg mener nu, at den saakaldte fri Fattigforsørgelse skulde støtte de Ubemidlede og de Fattige og hjælpe den frem til en Stilling i Samfundet, saa at de paa den Maade kunde komme til at hjælpe sig selv. I saa Henseende har Samfundet en Pligt overfor disse Medmennesker, men den fri Fattigunderstøttelse eller rettere den frivillige Fattigunderstøttelse tror jeg ikke under de nuværende Forhold kan udvilles sig saaledes, at den kan være tilstrækkelig til at afhjælpe dette Savn i alle Maader og paa alle Steder. En virkelig frivillig Fattigforsørgelse have vi haft i de første kristelige Menigheder; der havde man

virkelig frivillig Fattigforsørgelse; men der gjorde sig ogsaa den Grundsetning gjældende, at Ingen havde Noget for sig selv, men at Alt var fælleds for Alle, det vil sige, Menighedsmedlemmerne. Men i vor Tid gjør sig den modsatte Grundsetning gjældende. Den ærede sidste Løntager, erklærede jo denne Grundsetning for socialistisk; jeg opfattede ham i det Mindste saaledes. Om han ogsaa mener, at Socialisme og apostolisk Kristendom skulde være Det og det Samme, veed jeg ikke; men i vore Dage gjør Principet Eiendomsretten sig meget stærkt gjældende, og det er til en vis Grad berettiget. Efter min Mening gjør dette Princip sig imidlertid nu gjældende paa alle baade rimelige og urimelige Steder; det gjør sig gjældende paa den Maade, at en Del Folk forsvare alle gamle Forrettigheder eller Privilegier og fører dem ind under Eiendomsrettens Grundsetninger, og naar man betragter Sagen fra den Side, følger det jo af sig selv, at det frivillige Fattigvæsen ikke kan udvikle sig paa en saa heldig Maade, som det var ønskeligt. Dette kommer vi altsaa efter min Mening til at opgive og maa se, om vi kunne faae en rent borgerlig Understøttelse for de Samfundsmedlemmer, som trænge til Hjælp og til Støtte for at hævde deres Stilling, og da kan jeg ikke negte, at jeg ikke finder mig tilfredsstillt ved det Forslag, som den høitærede Indenrigsminister i saa Henseende har fremlagt. I Forslaget gives der vel Henvisninger til forskellige Hjælpeilder, hvorved den saakaldte Fattigforsørgelse skulde støttes og gives Midler i Hænde til at afhjælpe den Trængsel, jeg her har omtalt, og der er ligeledes fra forskellige ærede Medlemmers Side henvist til andre Hjælpeilder og andre Indtægter, men naar det gjøres gjældende, at der ikke maa komme Noget ind i de Fattiges Kasse eller komme Hjælpe midler til den frie Fattigforsørgelse, med mindre det sker ad fuldstændig frivillig Vej, saa tror jeg ikke, at denne vil kunne komme til at svare til de Forordninger, som det var ønskeligt, at man kunde stille til den. Man maa vistnok gaa ud fra, i det Mindste paa mange Steder, at det Tilskud, som skal hjælpe den fri Fattigforsørgelse mest, kommer den til at faae gennem Kommunekassen. Det har jo vist sig, at paa mange Steder have Kommunalbestyrelserne været meget villige til at bevillige saadanne Tilskud, og det har hjulpet mange Trængende fra at komme under det offentlige Fattigvæsen og sat dem i Stand til at bevare deres borgerlige og politiske Uafhængighed, og jeg tror, at vi komme til at gaa noget videre i den Retning, dersom vi skulle naa et heldigt Resultat, hvad den fri Fattigforsørgelse angaar. Man maa efter min Mening endog saa gaa saa vidt, som det er antydnet af forskellige ærede Medlemmer, at Bestyrelserne for de Fattiges Kasse under visse Betingelser og med en vis Begrænsning faae Ret til at fodre et Tilskud af Kommunens